

MINISTERIET FOR
BØRN OG
UNDERVISNING

Prøve i Dansk 3

November-december 2013

Skriftlig del

Teksthæfte

Læseforståelse 2

Delprøve 2A: Social arv

Delprøve 2B: Vi er tilfredse med
vores svigerforældre

Der er et teksthæfte og et opgavehæfte.
Læs først instruktionen i opgavehæftet.

- Hjælpemidler: ingen
- Tid: 65 minutter

Mønsterbryderen cykler videre til universitetet

Af Lena Masri og Line Dall

19-årige Andreas Breenfeldt Andersen bliver som den første i sin familie student til sommer. Egentlig gik han med drømme om at blive cykelmekaniker. Nu er han mønsterbryder med planer om at tage en akademisk uddannelse.

Hans far er uddannet tømrer, hans mor er dagplejer. Selv ville han gerne være cykelmekaniker, da han forlod folkeskolen. Men om et par måneder bliver 19-årige Andreas Breenfeldt Andersen student fra Faaborg Gymnasium, og han er dermed det, man kan kalde en mønsterbryder.

Efter 9. klasse gik Andreas Breenfeldt Andersen et år på Teknisk Skole i Nykøbing Falster, hvor han tog et grundforløb som cykelmekaniker. En dag, da han var hjemme hos sine forældre i Faaborg, fortalte han dem, at han gerne ville uddanne sig til cykelmekaniker.

“Jeg kan huske, at jeg sagde, at det kunne jeg sagtens, så kunne jeg rejse rundt med Saxo Bank¹ og lave cykler. Men min mor sagde, at det var da fint nok, og at det kunne jeg godt gøre, men jeg skulle lige have tre år i gymnasiet først. Jeg tror, mine forældre opfordrede mig til det, fordi de vidste, at jeg rent fagligt var stærk nok til det ...,” siger Andreas Breenfeldt Andersen.

Passede ikke ind

I dag er Andreas Breenfeldt glad for, at han valgte at tage en gymnasial uddannelse, selv om hans forældre ikke har gjort det samme. Men det har ikke altid været sådan. Især de første to år havde han en følelse af ikke at passe ind.

“I løbet af 1. og 2. g var jeg ikke klar over, hvorfor jeg ikke fik særlig gode karakterer.

Det var, som om der bare var et eller andet, der manglede. Jeg kunne ikke sætte ord på, hvad det var. Det føltes, som om der var en form for indforståethed mange gange.”

Det var først, da han havde et forløb i psykologi, der handlede om, at vi påtager os forskellige roller i forskellige sociale sammenhænge, at han forstod de følelser, han havde haft. Han lånte bogen ‘Når gymnasiet er en fremmed verden’, som hans psykologilærer talte ud fra. Bogen handlede bl.a. om et forskningsprojekt, som havde påvist ..., at man kan knække den kulturelle og sproglige kode i gymnasiet.

“Jeg havde en kæreste på det tidspunkt, som sammenlignede det lidt med vores generation kontra vores forældre, hvor vi er vokset op med computeren som en integreret del af vores hverdag og har fuldstændig styr på den, og det har vores forældre måske ikke helt på samme måde. Sådan havde jeg det også med gymnasiet. Det tager ligesom noget tid at lære.

Jeg var ikke helt klar over, hvad det var, jeg skulle, og havde heller ikke helt styr på nogle abstrakte og bestemte begreber, som det blev taget for givet, at

man havde styr på. Da jeg læste bogen, tænkte jeg, at det var lige sådan, jeg havde haft det. Jeg følte lidt, at jeg ikke passede ind.”

For Andreas forsvandt følelsen af ikke at passe ind i 3. g. Her begyndte han at få karaktererne 10 og 12, hvor han i 1. g havde fået 4 og 7. Efter at have læst bogen ‘Når gymnasiet er en fremmed verden’, fik han sat ord på sin oplevelse af at være udenfor. I dag har han allerede lagt planer for fremtiden. Når han til sommer bliver student, tager han et sabbatår. Derefter tager han endnu et

akademisk skridt. “Så vil jeg gerne læse på universitet” siger han.

Berlingske, den 10. maj 2011.

¹ Saxo Bank: Her er det navnet på det professionelle cykelhold Team Saxo Bank

Børn fra ikke-akademiske hjem tabes i uddannelsessystemet

Af Kristian Villesen

I Danmark har alle lige adgang til uddannelse. I hvert fald formelt. I praksis er sagen imidlertid noget anderledes, viser en rapport fra FUHU – Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, som udkommer i dag.

Næsten 40 procent af de børn, der kommer fra hjem, hvor forældrene har grundskolen som deres højeste uddannelse, er ikke gået i gang med en ungdomsuddannelse som 25-årige. Det samme gælder for omkring otte procent af akademikerbørnene.

“Vi har en forestilling om, at vi har lighed i vores uddannelsessystem, og at det hele er nemt og lige-til, hvis man gerne vil have en uddannelse. Men sådan er det bare ikke,” siger Eva Hofman-Bang, der er direktør for uddannelsesinstitutionen CPH WEST og en af initiativtagerne til undersøgelsen.

Akademikerbørn

Hun er især overrasket over, at forældrenes baggrund spiller en stor rolle helt op på universitetsniveau. Rapporten konkluderer, at en student med 9 i gennemsnit og ikke-uddannede forældre har 44 procent chance for at få en universitetsuddannelse, mens en student med 9 i gennemsnit og akademikerforældre har 75 procent chance.

“Vi vidste godt, at der var ulighed. Men at den er så stor, når man er oppe på det niveau, det overrasker mig alligevel,” siger Eva Hofman-Bang.

Samme holdning har administrerende direktør i FUHU, Martin Lauth: “Der er tale om unge med

de samme evner – målt på lige vilkår. Og alligevel er forskellen markant,” siger Martin Lauth.

Han mener, at regeringen bør lave konkrete tiltag², som skaber flere ‘mønsterbrydere’: “Det er her, man skal sætte ind, hvis man gerne vil højne det generelle uddannelsesniveau i Danmark,” siger han.

“Regeringen har en ambitiøs målsætning om, at 95 procent af en ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse – og at 50 procent skal have en videregående uddannelse i 2015. Og hvis de mål skal nås, så er der brug for flere mønsterbrydere,” mener Martin Lauth.

“Det er dem, der indtil nu har haft svært ved at komme igennem uddannelserne, selvom de har evnerne, der skal hives et uddannelsesstrin længere op.”

Kultur

Når ens forældres baggrund gør så enorm forskel på, hvilken uddannelse man får, så handler det blandt andet om noget så simpelt som, hvad man snakker om ved middagsbordet.

“Vi kan se, at børnene fra de familier, hvor man diskuterer samfund, politik og kultur ved middagsbordet, kommer længere i uddannelsessystemet,” siger Eva Hofman-Bang.

“Det handler om at komme ind på de koder, som bruges . . . Mange føler sig fremmede over for det sprog, som tales og de billeder, som bruges. Og hvis man føler sig fremmed over for det sprog,

som tales på en uddannelse – og man ikke kan spørge sine forældre, hvad det betyder, så bliver det svært,” siger Eva Hofman-Bang, som selv har mange mønsterbrydere på CPH WEST.

Rapporten anbefaler derfor blandt andet, at man gør den første tid på uddannelsen mere struktureret og stramt styret for mønsterbryderne, end tilfældet er i dag, fortæller Martin Lauth.

“Det er en fordel for dem, der kommer som mønsterbrydere, at de kan læne sig op ad et struktureret indledende forløb. Hvis man kommer fra et hjem, hvor man ikke har tradition for uddannelse, så er man meget usikker over for den verden. Derfor er det lettere at komme i gang, hvis uddannelsen er velstruktureret,” siger han.

Særbehandling

Rapporten konkluderer også, at der er brug for, at virksomheder er opmærksomme på mønsterbry-

derne, når de besætter eksempelvis praktikpladser.

Rapporten anbefaler også indirekte, at eksempelvis erhvervsskolerne skal tage særligt hensyn til mønsterbryderne, når de fordeler pladser.

“Jeg synes, det er en vej, man skal gå,” siger Martin Lauth og tilføjer: “Man må jo ikke diskriminere, men der er nogle, der allerede nu gør et godt stykke arbejde for at få flere mønsterbrydere ind, og det synes jeg er fint. Hvis man standardiserer reglerne for optagelse, hvilket der er en tendens til, så vil noget af det her gå tabt,” siger han.

Eva Hofman-Bang er enig. “Jeg mener, at vi også er nødt til at kigge på de unges baggrund, når vi optager de studerende på uddannelserne,” siger Eva Hofman-Bang, som ikke selv vil have noget imod at tage særligt hensyn til mønsterbrydere på sin egen skole.

Information, den 2. marts 2009.

² Tiltag: initiativer.

Vi er tilfredse med vores svigerforældre

Vittigheder om især svigermor findes der masser af, men faktum er, at hun er bedre end sit rygte. Hele 95 procent af os (0) ... i en ny undersøgelse, at vi har et godt eller acceptabelt forhold til vores svigerforældre, viser undersøgelsen, som analyseinstituttet YouGov har lavet for 24timer.

“Det er et rigtig (1) ... tal, og formentlig har det meget at sige, at vi i Danmark ikke længere har tradition for at bo under samme tag, som den ældre generation gjorde,” forklarer familieforsker Mogens Nygaard Christoffersen fra Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Flere konflikter mod syd

Ifølge ham ville undersøgelsen formentlig vise et mere negativt syn på svigerforældrene, hvis den var foretaget for nogle generationer siden, eller hvis den blev lavet i Sydeuropa i dag.

“Længere sydpå bor generationerne (2) ... sammen, og det giver grobund for flere konflikter,” påpeger Mogens Nygaard Christoffersen og (3) ..., at 24timers rundspørge falder godt i tråd med tidligere videnskabelige undersøgelser på området.

“Vi har (4) ... lavet en stor undersøgelse blandt familier med små børn, og her var det påfaldende, i hvor høj grad der blev sat pris på bedsteforældrene som ressource og støtte i hverdagen.”

Svigermors skyld, at manden er doven

Psykolog og parterapeut Sanne Neergaard hæfter sig også ved, at antallet af (5) ... svigerbørn er så højt.

“Der er kommet en ny generation af mænd, som er 35 år eller derunder, og de har en helt anden tilgang til familien og farrollen. De ser det mere som et (6) ... projekt at danne familie, end de tidligere generationer af fædre har gjort,” forklarer Sanne Neergaard, som mener, at det skyldes, at disse ‘nye’ fædre selv er vokset op med moderne kvinder til mødre.

“Deres mødre har været ude på arbejdsmarkedet, og der har ikke været så meget tid til at gå og forkæle sønnerne og pylre om dem. (7) ... har deres fædre ikke fået lov til at loppe den³ så meget derhjemme, og det gør, at den nye generation finder det (8) ... at deles om arbejdsopgaverne i hjemmet. Det smitter af på svigerdøtrenes forhold til svigerforældrene, for i mange tilfælde har kvinderne traditionelt bebrejdet deres svigermor for, at manden er for doven.”

24timer, den 8. maj 2011.

³ At loppe den: at dovne og lave ingenting.

Foto: Colourbox